

בס"ד, אדר ב תשפ"ב

דבר תורה לפרשת צו – הרב ד"ר ארי לנדא

יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה

חלקה הראשון של פרשת השבוע עוסק בתורת הקרבנות לכוהנים. במסגרת זו דנה התורה בקרבן השלמים (פרי' ז') "וְזֹאת תִּזְבַּח תִּזְבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לָהּ: (יב) אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חֲלוֹת מִצּוֹת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן וְרִקִּיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בְּשֶׁמֶן וְסֹלֶת מְרֻבֶּכֶת חֲלוֹת בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן: (יג) עַל חֲלוֹת לֶחֶם חֶמֶץ יִקְרִיב קֶרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמִיו: (יד) וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קֶרְבָּן תְּרוּמָה לָהּ לִכְהֵן הַזֶּרֶק אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: (טו) וּבִשְׂרֵזֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמִיו בְּיוֹם קֶרְבָּנוֹ יֹאכַל לֹא יֵיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר: (טז) וְאִם נֶגֶד אוֹ נִדְבָה זֶבַח קֶרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְּרִיבוֹ אֶת זֶבְחוֹ יֹאכַל וּמִמֶּחֶרֶת וְהַנּוֹתֵר מִמֶּנּוּ יֹאכַל: (יז) וְהַנּוֹתֵר מִבְּשֵׂר הַזֶּבַח בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשְׂרָף: ". על פי הכתוב, קרבן השלמים מתחלק לשני סוגים, הראשון נקרא קרבן תודה ועל פי פירושו של רש"י הוא בא - "אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו, כגון יורדי הים והולכי מדברות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכין להודות שכתוב בהן (תהלים קו כא - כב) יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה". קרבן תודה מביא אדם אשר נעשה לו נס ורוצה להודות לה'. הסוג השני הוא השלמים והוא מובא כנדר או נדבה על פי רוב כאשר לאדם ישנה שמחה כלשהיא במשפחתו וברצונו לקדש את שמחתו. במקרה כזה הוא מקריב קרבן שלמים, חלק קטן ממנו הולך למזבח חלק לכוהנים ורוב בשר הקרבן הולך לבעלים לסעודת שמחתו שעכשיו היא מקודשת. בקרבן תודה בנוסף לבשר הקרבן מביאים ארבעים לחמים (שלושה סוגי מצות, עשר מצות בכל סוג ועשרה לחמים חמץ) שמהם ארבעה הולכים לכהן ואת השאר אוכלים הבעלים. התורה מגדירה את זמן אכילת קרבן שלמים לשני ימים ולילה אחד והוא ארוך יותר מקרבנות חטאת ואשם, אשר הותרו לאכילת הכהנים רק ליום ולילה. הטעם לכך שניתן זמן רב יותר לאכילת השלמים הוא מאד הגיוני, הרי המביא אותו התנדב ביזמתו להביא את הקרבן לבית המקדש (בניגוד לחוטא המביא חטאת או אשם והוא הרי כפוי להביאו), על כן התורה נתנה לנו זמן רב לאוכלו כדי שיסיפק הוא ומשפחתו לאכול את הקרבן עד תומו. אך כאן עולה קושיה הרי קרבן התודה אשר גם הוא חלק מהשלמים היתר אכילתו הוא רק ביום הקרבנות ועד חצות הלילה ולא יותר. מדוע את השלמים מותר לאכול בשני ימים ולילה אחד ואילו קרבן תודה אשר יש בו גם תוספת של ארבעים לחמים נאכל רק ביום הקרבנות עד חצות?

מסביר ר' יצחק אברבנאל בפירושו על הפרשה "היה זה כדי לפרסם הנס וזה שהבעל שלמי תודה כשרואה שעלמים אינם נאכלים אלא ליום ולילה הוא מזמין על שלמי תודתו אחיו ואוהביו לאכול ולשמוח עמו, וישאלו זה את זה, על מה היה תודתו? והוא יגיד להם הניסים והנפלאות שעשה עמו ה'. וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו. ואילו היו שלמי תודה נאכלים כשאר השלמים לשני ימים ולילה אחד, לא היה הבעל מזמין לשם אדם כי לשני ימים ולילה בבית אחד יאכל". על פי פירושו של אברבנאל עיקרו של קרבן התודה הוא לגרום לבעל הנס לשתף את קרוביו, חבריו, ומכריו ואפילו סתם עוברי אורח בשמחת הנס שנגרם לו. לכן, בקורבן תודה הוסיפו לבשר הקורבן את ארבעים לחמי תודה וקצרו את זמן האכילה ליום ולילה עד חצות. בעל הקורבן, מלכתחילה היה מעדיף לחלק אותו רק לבני משפחתו וחבריו הקרובים, אלא שהוא מבין כי בפרק הזמן הקצר לא יוכלו כולם לסיים את אכילת הבשר והלחם וקיים חשש שחלק מהקורבן ייזרק. במקרה כזה יעדיף להזמין חברים רחוקים (שבמצב רגיל לא היו מוזמנים) ואולי אפילו סתם עוברי דרך..... העיקר שכספו לא ילך לחינם. המצטרפים בודאי ישאלו אותו על מה האירוע ואז כאשר יספר את הנס יממש את עיקר משמעותו של הנס על ידי הגדלת שמו של ה' בעולם וסיפור חסדיו לכל.